

Wykaz procedur
postępowania nauczycieli w sytuacjach szczególnych
w Publicznej Szkole Podstawowej nr 32
w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 4 w Radomiu
(ważne od 17.10.2022 .)

I. Uczeń używa alkoholu lub innych środków

**II. Uczeń pod wpływem alkoholu, narkotyków lub dopalaczy
na terenie szkoły**

III. Narkotyki lub dopalacze na terenie szkoły

IV. Podejrzenie o posiadaniu przez ucznia narkotyku lub dopalaczy

V. Uczeń – sprawca czynu karalnego

VI. Uczeń – ofiara czynu karalnego

VII. Niebezpieczne materiały na terenie szkoły

VIII. Dziecko ofiarą przemocy domowej

IX. Wagary

X. Agresja i przemoc rówieśnicza

XI. Palenie papierosów

XII. Kradzież

XIII. Osoba obca na terenie szkoły

XIV. Nietrzeźwy rodzic (opiekun) zgłaszający się po odbiór dziecka

XV. Samouszkodzenia

XVI. Zachowania seksualne

XVII. Postępowanie na wypadek ryzyka śmierci / popełnienia samobójstwa.

***W/w procedury są dostępne u pedagoga szkolnego, na stronie internetowej
szkoły***

PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI
W SYTUACJACH SZCZEGÓLNYCH
METODY WSPÓŁPRACY SZKOŁY Z POLICJĄ

WSTĘP

Wśród różnorodnych przejawów demoralizacji najbardziej niepokojące są palenie papierosów, narkomania, używanie dopalaczy i alkoholizm. Zachowania te często współwystępują ze sobą. Wiążą się też z agresją i nawiązywaniem kontaktów z destrukcyjnymi grupami rówieśniczymi, a potem także z grupami przestępczymi. Na terenie szkoły podstawowej pierwszym symptomem zagrożenia demoralizacją może być nierealizowanie obowiązku szkolnego. Dziecko przebywające w czasie zajęć lekcyjnych poza szkołą narażone jest w większym stopniu na kontakt z niewłaściwymi grupami rówieśniczymi.

Obserwowane na terenie szkoły objawy niedostosowania i demoralizacji mają bardzo różne przyczyny. Mogą to być niepowodzenia szkolne, chęć zaimponowania rówieśnikom, a także np. niezaspokojenie podstawowej potrzeby, jaką jest bezpieczeństwo. Dzieci mogą być krzywdzone przez różne osoby, ale zdarza się, że są krzywdzone przez tych, których najbardziej kochają – przez własnych rodziców. Przemoc wobec dzieci jest faktem wstydlivym i bolesnym, ale przecież istnieje zarówno w rodzinach biednych, jak i zamożnych, na wsi, w małych miasteczkach, jak i wielkich miastach.

Może się zdarzyć również tak, że na terenie szkoły dojdzie do sytuacji, w której zagrożone będzie zdrowie lub życie uczniów.

Pracownicy szkoły mają obowiązek reagowania zarówno na drastyczne przejawy demoralizacji, jak też ich pierwsze symptomy oraz sytuacje, które mogą do nich prowadzić. W zależności od okoliczności reakcja ta może być różna. Profesjonalne podjęcie interwencji w sytuacji kryzysowej musi odbywać się z poszanowaniem praw dzieci jak i ich rodziców.

W razie potrzeby należy także powiadomić odpowiednie instytucje.

ZASADY PRZEPROWADZANIA INTERWENCJI

W SYTUACJACH SZCZEGÓLNYCH

I. Uczeń używa alkoholu lub innych środków

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego / psychologa szkolnego.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców lub prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję (specjalistę do spraw nieletnich).
5. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

II. Uczeń pod wpływem alkoholu, narkotyków lub dopalaczy na terenie szkoły

1. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego. Stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Zawiadamia o tym fakcie rodziców.
4. Dyrektor szkoły zawiadamia policję.

5. W razie potrzeby wzywa pogotowie ratunkowe.
6. Powiadomienie Sądu Rodzinnego i Nieletnich o zaistniałej sytuacji.

III. Narkotyki lub dopalacze na terenie szkoły

1. Osoba, która znajduje na terenie szkoły substancje przypominające wyglądem narkotyków lub dopalacz zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz przed ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Natychmiast powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły.
3. Dyrektor szkoły wzywa policję.
4. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

IV. Podejrzanie o posiadaniu przez ucznia narkotyku lub dopalaczy

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją.

Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla funkcjonariusza policji.

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. Dyrektor szkoły wzywa Policję.

V. Uczeń – sprawca czynu karalnego

1. Nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły.
2. Ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia, przekazuje sprawcę dyrektorowi szkoły lub pedagogowi / psychologowi szkolnemu.
3. Nauczyciel powiadamia rodziców ucznia – sprawcy czynu.
4. Dyrektor szkoły niezwłocznie powiadamia Policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna.
5. Dyrektor szkoły lub osoba wyznaczona zabezpiecza ewentualne dowody zajścia lub przedmioty mające z nim związek i przekazuje je Policji.

Inne zachowania karalne to: wymuszanie, rozbój, kradzież, świadome niszczenie mienia.

1. Jeżeli sprawcą powyższych zachowań jest uczeń, który **nie ukończył 13 lat**, to zachowania te świadczą o **demoralizacji** i o tym fakcie szkoła ma obowiązek poinformować Sąd Rodzinny.
2. Każde z powyższych zachowań jest **czynem karalnym** w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który **ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat**.
3. Z **przestępstwem** mamy do czynienia, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, **po ukończeniu 17 lat**. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

VI. Uczeń - ofiara czynu karalnego

1. Nauczyciel udziela pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnia jej udzielenie poprzez wezwanie Pogotowia Ratunkowego w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły, pedagoga/psychologa, rodziców.
3. Dyrektor niezwłocznie wzywa Policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

VII. Niebezpieczne materiały na terenie szkoły

- należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać Policję – tel. **997** lub **112**.

VIII. Dziecko ofiarą przemocy domowej

1. Nauczyciel diagnozuje środowisko rodzinne ucznia.
2. Zgłasza problem pedagogowi szkolnemu / psychologowi szkolnemu.
3. Pedagog lub psycholog przeprowadza rozmowę z rodzicem dotyczącą zmiany metod postępowania, konsekwencji prawnych i skutków emocjonalnych dla dziecka.

4. W przypadku konieczności specjalistycznej pomocy szkoła przekazuje rodzicowi informacje na temat placówek pomocowych, takich jak: Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy TPD, lub inn.

Jeżeli postępowanie rodziców wobec dziecka nie zmienia się lub wychowawca upewni się, że jest ono ofiarą przemocy domowej (widoczne obrażenia i rozmowa z dzieckiem):

1. Niezwłocznie zgłasza problem dyrekcji, pedagogowi szkolnemu/ psychologowi szkolnemu.
2. Po zapoznaniu się z okolicznościami dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem/ psychologiem szkolnym może podejmować następujące kroki:
 - zgłasza sprawę dzielnicowemu,
 - zakłada „niebieską kartę”,
 - sporządza wniosek do Sądu Rodzinnego i Nieletnich o wgląd w sytuację rodzinną dziecka,
 - informuje MOPS, jeżeli rodzina korzysta z ich pomocy.

IX. Wagary

1. Jeżeli uczeń uchyla się od realizacji obowiązku szkolnego, wychowawca zgłasza to pedagogowi szkolnemu/psychologowi, który wystawia rodzicom upomnienie podpisane przez dyrektora szkoły.
2. W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, dyrektor szkoły kieruje wniosek o wszczęcie egzekucji administracyjnej.
3. Środkiem egzekucji administracyjnej obowiązku szkolnego jest grzywna.

X. Agresja i przemoc rówieśnicza

Zaliczamy do niej:

- łamanie przepisów szkolnych, zakłócanie porządku,
- świadome naruszanie dyscypliny,
- używanie wulgaryzmów,
- groźby użycia przemocy,
- wandalizm,
- przemoc fizyczna i psychiczna,
- agresywne zachowanie wobec pracownika szkoły,
- użycie niebezpiecznego narzędzia.

Postępowanie na wypadek ujawnienia agresji:

1. Nauczyciel, który zauważy zachowanie agresywne ucznia lub zostanie o nim poinformowany zgłasza ten fakt wychowawcy klasy lub pedagogowi/ psychologowi szkolnemu.
2. W przypadku, gdy agresja skierowana jest na przedmioty, które w jej wyniku uległy zniszczeniu, wychowawca (pedagog/psycholog) wraz z uczniem ustala, w jaki sposób uczeń może naprawić (zminimalizować) efekty swojego działania. O zajściu jest informowany dyrektor szkoły i rodzice.
3. W przypadku, gdy agresja skierowana jest przeciwko drugiemu człowiekowi wychowawca (pedagog/psycholog) przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
4. Ofiara zajścia otoczona jest szczególną opieką pedagoga/psychologa szkolnego i wychowawcy klasy. Otrzymuje wsparcie psychologiczne, a rodzice są informowani o możliwości dochodzenia praw poprzez indywidualne zgłoszenie zajścia na Policję.
5. Sprawca zajścia ma możliwość wyjaśnienia powodów swego zachowania i uzyskania pełnej informacji dotyczącej jego sytuacji. Pośrednikami w sprawie mogą być: wychowawca klasy, pedagog szkolny, psycholog szkolny.
6. O udziale uczniów w zajściu, uzyskanych wyjaśnieniach i podjętych przez szkołę krokach informowani są rodzice w możliwie najkrótszym czasie.

XI. Palenie papierosów

1. Nauczyciel informuje o fakcie palenia papierosów przez ucznia wychowawcę klasy i pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Wychowawca (w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem) wzywa do szkoły rodziców ucznia i przekazuje im informacje uzyskane od nauczyciela.
3. Pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę profilaktyczną – ostrzegawczą z uczniem.
4. Wychowawca lub pedagog szkolny/psycholog prowadzi działania indywidualne mające na celu zmianę postawy ucznia.
5. W razie konieczności wzywa pogotowie ratunkowe i niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły.

XII. Kradzież

1. Nauczyciel o fakcie kradzieży bezzwłocznie powiadamia dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego/psychologa.

2. Dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba niezwłocznie zawiadamia rodziców ucznia poszkodowanego, jak i podejrzanego o dokonanie kradzieży.
3. Dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba podejmuje działania, których celem jest naprawianie wyrządzonych szkód.
4. W zależności od powagi sytuacji powiadamia Policję.

XIII. Osoba obca na terenie szkoły

1. Każdy, kto nie jest aktualnie uczniem bądź pracownikiem szkoły, jest osobą obcą.
2. Każdy pracownik szkoły ma prawo żądać informacji o celu pobytu osoby obcej na terenie szkoły.
3. W przypadku, gdy osoba obca odmawia podania celu wizyty, zachowuje się agresywnie bądź stwarza zagrożenie dla osób przebywających w szkole, należy podjąć próbę wyprowadzenia jej z terenu szkoły. Przy odmowie wyjścia należy wezwać pomoc.
4. O sytuacji niezwłocznie powinna zostać poinformowana dyrekcja szkoły.

XIV. Nietrzeźwy rodzic (opiekun) zgłaszający się po odbiór dziecka

1. W żadnym wypadku nie należy powierzać opieki nad dzieckiem osobie znajdującej się pod wpływem alkoholu.
2. O podejrzeniu, że rodzic zgłaszający się po odbiór dziecka znajduje się w stanie nietrzeźwym, należy niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły lub wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego/ psychologa szkolnego.
3. Pracownik szkoły nakazuje osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły i wzywa innego opiekuna dziecka.
4. Jeżeli osoba nietrzeźwa odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka, należy wezwać Policję.

XV. Samouszkodzenia

1. Nauczyciel ocenia sytuację i unikając rozgłosu zapewnia bezpieczeństwo osobie, która się samouszkadzała poprzez zapewnienie jej opieki lub w razie konieczności wezwania pogotowia ratunkowego.
2. Niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły, psychologa / pedagoga szkolnego lub wychowawcę.
3. Wyżej wymienione osoby rozpoczynają działania interwencyjne (rozmowa z rodzicami/ opiekunami, zaproponowanie pomocy Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, oferowanie pomocy pedagoga i psychologa szkolnego).

4. Pedagog lub psycholog szkolny przeprowadza rozmowy z osobą, która się samouszkadzała.
5. Po poinformowaniu osoby, która się samouszkadzała zostają w możliwie najbliższym czasie przeprowadzone zajęcia psychoedukacyjne w klasie osoby, która się samouszkodziła.
6. Jeśli podjęte działania interwencyjne nie przyniosą oczekiwanych efektów, dyrektor zawiadamia Sąd Rodzinny i Nieletnich.
 - Samouszkodzenia to przeprowadzone z własnej woli i stanowiące niewielkie zagrożenie życia uszkodzenie własnego ciała, które nie jest akceptowalne społecznie, a jest dokonywane w celu zmniejszenia dyskomfortu psychicznego i/lub zakomunikowania o nim. Zaliczamy do nich m.in. nacięcia na nadgarstkach, udach, ramionach czy innych częściach ciała, liczne zadrapania, ślady po oparzeniach, uderzeniach, rozdrapane rany, prymitywne, samodzielnie wykonane tatuaże, miejsca po wyrwanych włosach lub zachodzi wzmożona częstotliwość ulegania wypadkom.

XVI. Zachowania seksualne

1. Nauczyciel izoluje ucznia od reszty uczniów, jednak ze względów bezpieczeństwa nie zostawia go samego.
2. Niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły, psychologa/ pedagoga szkolnego lub wychowawcę.
3. Przeprowadza się rozmowę z uczniem, który dopuścił się zachowań seksualnych.
4. Dyrektor szkoły, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przeprowadzają działania interwencyjne (rozmowa z rodzicami/ opiekunami, zaproponowanie pomocy Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, zaoferowanie pomocy pedagoga i psychologa szkolnego).
5. Wyciągnięcie konsekwencji.
Poinformowanie Sądu Rodzinnego i Nieletnich/Policji po wcześniejszym indywidualnym rozeznaniu sytuacji.

***Do zachowań seksualnych zaliczamy m.in.:**

- prezentowanie zdjęć pornograficznych,
- różne formy naruszania nietykalności cielesnej (w tym szarpanie, zdzieranie ubrania, obmacywanie),
- symulowanie aktu seksualnego,
- zmuszenie do odbycia stosunku seksualnego.

- wulgarne SMS-y, e-maile,
- umieszczanie zdjęć w Internecie w seksualnym kontekście bez zgody osoby, która na nich widnieje itp.
- posiadania przedmiotów o charakterze erotycznym
- odbycie stosunku seksualnego,
- udział w imprezach o charakterze erotycznym oraz pozowaniu do filmów i zdjęć pornograficznych,
- publiczne podejmowanie zachowań o zabarwieniu seksualnym (np. namiętnych pocałunków)”

XVII. Postępowanie na wypadek ryzyka śmierci/ popełnienia samobójstwa

1. Należy odizolować ucznia od reszty grupy, jednak ze względów bezpieczeństwa nie zostawiać go samego.
2. Wezwa
3. karetkę pogotowia lub udzielić uczniowi pomocy przedmedycznej.
4. Niezwłocznie powiadomi
5. dyrektora szkoły, psychologa/ pedagoga szkolnego lub wychowawcę.
6. Powiadomić rodziców/ opiekunów prawnych ucznia.
7. Przeprowadzić rozmowy z rodzicami ucznia, przekazać informacji na temat placówek pomocowych, zaproponować pomoc psychologa i pedagoga szkolnego.
8. Dyrektor szkoły informuje Radę Pedagogiczną o próbie samobójczej ucznia w celu podjęcia wspólnych działań w klasie ucznia i na rzecz ucznia.
9. Psycholog oraz pedagog szkolny udzielają pomocy psychologicznej innym uczniom szkoły (należy zidentyfikować wszystkich uczniów o złym stanie emocjonalnym i otoczyć ich większą opieką).
10. Poinformowanie Sądu Rodzinnego i Nieletnich o zaistniałej sytuacji.

* Do czynników ryzykownych zaliczamy:

- Uczeń mówi o samobójstwie.
- Uczeń się samouszkadza, czyli nacięcia na nadgarstkach, udach, ramionach czy innych częściach ciała, liczne zadrapania, ślady po oparzeniach, uderzeniach, rozdrapane rany,

prymitywne, samodzielnie wykonane tatuaże, miejsca po wyrwanych włosach lub zachodzi wzmożona częstotliwość ulegania wypadkom.

- Uczeń interesuje się tematyką związaną z samobójstwami, ze śmiercią.
- Uczeń doświadczył w niedalekim odstępie czasu silnego stresu.
- Uczeń pochodzi z rodziny z problemami (z alkoholem, przemocą, narkotykami, chorobą, rozwód rodziców).
- Uczeń ma w rodzinie przypadki popełnienia samobójstwa lub próby samobójcze.
- Uczeń mówi o poczuciu bezsilności, bezsensu, bezradności, wyraża brak chęci do życia.
- Uczeń nagle izoluje się od rówieśników, nie nawiązuje kontaktów rówieśniczych.

Procedury zostały opracowane za podstawie materiałów zawartych w projekcie Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży.

Opracowanie: Zespół Wychowawczo - Profilaktyczny

